

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu **o maloletú P. H., narodenú X.**, zastúpenú kolíznym opatrovníkom – Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny N., dieťa rodičov, otca A. H., bývajúceho v P., zastúpeného JUDr. M. G., advokátom v N., a matky nebohej L. H., zomrelej X., na návrh navrhovateľky A. K., rod. H., bývajúcej v P., **o zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby**, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp.zn. 11 P 92/2007, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 29. júla 2010 sp.zn. 7 CoP 16/2010, rozhodol

t a k t o :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nové Zámky rozsudkom (v poradí druhým) z 5. februára 2010 č.k. 11 P 92/2007-266 návrh na prerušenie konania zamietol. Maloletú P. H. (ďalej len “maloletá“) zveril do náhradnej osobnej starostlivosti A. K. (ďalej len “navrhovateľka“) od 1.9.2009, ktorej uložil povinnosť vykonávať osobnú starostlivosť o maloletú v rovnakom rozsahu, ako ju vykonávajú rodičia s právom zastupovať maloletú a spravovať jej majetok iba v bežných veciach. Otca zaviazal prispievať na výživu maloletej sumou 30,-- € mesačne od 1.9.2009 vždy do 15. dňa každého mesiaca vopred do rúk navrhovateľky. Zročné výživné za obdobie od 1.9.2009 do 31.1.2010 v sume 150,-- € povolil otcovi splácať po 10,-- € mesačne spolu s bežným výživným, pod následkom straty výhody splátok. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie vo veci samej právne odôvodnil ustanoveniami § 44 ods. 1, § 45 ods. 1 až 8 a § 62 ods. 1, 2 Zákona o rodine, keď z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že maloletá žije v spoločnej domácnosti s navrhovateľkou (ktorá je jej sestrou a domáhala sa zverenia maloletej do náhradnej

osobnej starostlivosti z dôvodu, že ich matka zomrela pri narodení maloletej, a od tej doby sa o maloletú stará), jej manželom a ich maloletou dcérou a dospelým bratom maloletej R., ktorý študuje. Otec maloletej sa od septembra 2009 nezdržiava doma a prespáva u známych, pričom starostlivosť o maloletú v plnom rozsahu zabezpečuje navrhovateľka, na ktorú je maloletá citovo naviazaná. Vzťahy medzi otcom a deťmi nie sú dobré. S prihliadnutím na vek otca, výpovede maloletej v pohovoroch, ktoré boli uskutočnené kolíznym opatrovníkom, je v záujme maloletej, aby bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti svojej sestre. Tým otcovi nezanikajú rodičovské práva a povinnosti, len sú obmedzené oprávnením navrhovateľky osobne sa starať o maloletú, čo znamená osobnú starostlivosť o jej každodenné potreby. Pri určení povinnosti otca prispievať na výživu maloletej sumou 30,-- € mesačne súd prihliadol na otcov príjem, ktorý tvorí starobný dôchodok, ako aj prihliadol na ďalšiu vyživovaciu povinnosť otca k plnoletému synovi, ktorý študuje. Takto určené výživné spolu s rodinnými prídavkami a sirotským dôchodkom maloletej bude podľa názoru prvostupňového súdu primerane kryť jej odôvodnené potreby. Súd prvého stupňa zveril maloletú do náhradnej osobnej starostlivosti od 1.9.2009, odkedy sa navrhovateľka o ňu stará sama, pretože otec zo spoločnej domácnosti odišiel. Za obdobie od 1.9.2009 do 31.1.2010 vznikol otcovi nedoplatok na výživnom vo výške 150,-- €, o podmienkach splatnosti ktorého súd rozhodol podľa § 160 ods. 1 O.s.p. Zamietnutie návrhu otca na prerušenie konania odôvodnil tým, že súdne konanie vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti má zaručiť rýchlu ochranu oprávnených práv dieťaťa a preto nie je v takomto konaní žiaduce prerušovať konanie do skončenia konania v trestnej veci (§ 109 ods. 2 písm.c/ O.s.p.). O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm.a/ O.s.p.

Krajský súd v Nitre na odvolanie otca rozsudkom z 29. júla 2010 sp.zn. 7 CoP 16/2010 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa s tým, že námietky otca, uvedené v podanom odvolaní, že navrhovateľka koná iba zo zisťných dôvodov a on sa dokáže o maloletú postarať, nie sú opodstatnené, nakoľko od septembra 2009, ako to aj sám potvrdil, nežijú s maloletou v spoločnej domácnosti a žiadnu starostlivosť jej neposkytuje. Vzťahy medzi súrodencami a ich otcom sú napäté a takéto prostredie by pre výchovu maloletej nebolo vhodné, navyše za situácie, keď maloletá od samého začiatku konania zotrváva na svojich vyjadreniach a žiadostiach, že chce, aby sa

o ňu starala jej sestra – navrhovateľka, v ktorej starostlivosti neboli zistené žiadne nedostatky a ktorá spĺňa všetky podmienky náhradného rodiča, uvedené v ustanovení § 45 Zákona o rodine. Za neopodstatnené považoval odvolací súd aj námietky otca v odvolaní, týkajúce sa procesných pochybení súdu. Skutočnosť, že sa právny zástupca otca ani otec maloletej dňa 4.12.2009 nezúčastnili pojednávania na súde prvého stupňa, nemožno považovať za odňatie možnosti otcovi konať pred súdom. Právny zástupca otca síce súdu písomne oznámil, že sa nezúčastní pojednávania pre kolíziu pojednávania v inej veci, ale toto tvrdenie ničím nedoložil a ničím nedoložil ani tvrdenie o domácej liečbe otca, ktorá by mu bránila zúčastniť sa pojednávania. Súd prvého stupňa uskutočnil pojednávanie v súlade s ustanovením § 101 ods. 2 O.s.p. Prvostupňový súd nepochybil ani v tom, keď o návrhu otca na prerušenie konania rozhodol až v samotnom rozsudku a nie pred vynesení rozhodnutia vo veci samej. Navrhovateľovi neodňal týmto procesným postupom možnosť na spravodlivý proces a ani mu neodňal možnosť konať pred súdom, nakoľko v prípade nesúhlasu s týmto rozhodnutím mohol využiť a aj využil riadny opravný prostriedok. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 146 ods. 1 písm.a/ O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie otec maloletej. Navrhol ho spolu s rozsudkom súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil tým, že mu postupom oboch súdov nižšieho stupňa bola odňatá možnosť konať pred súdom, a to v rámci konania pred súdom prvého stupňa tak, že pojednávanie dňa 4.12.2009 sa na tomto súde uskutočnilo aj napriek tomu, že jeho právny zástupca žiadal o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie s iným súdnym pojednávaním na tom istom súde, ako i z dôvodu, že otec maloletej bol v tom čase po hospitalizácii po fyzickom útoku manžela navrhovateľky ešte v domácej liečbe, o čom bol súd informovaný právnym zástupcom dňa 26.10.2009 v žiadosti o odročenie pojednávania, ktoré sa malo uskutočniť dňa 27.10.2009, ku ktorej žiadosti bolo priložené aj potvrdenie o jeho zdravotnom stave. Na pojednávaní 4.12.2009 boli vypočutí svedkovia, ktorým chcel klásť otázky, čo mu však nebolo umožnené a súd žiadosti jeho právneho zástupcu o opätovné predvolanie a vypočutie týchto svedkov nevyhovel, návrhy na ďalšie dokazovanie boli na pojednávaní dňa 5.2.2010 zamietnuté a od ďalšieho dokazovania sa upustilo. Za nesprávny označil taktiež postup prvostupňového súdu, keď po návrhu na prerušenie konania na pojednávaní dňa 5.2.2010 o tomto návrhu ihneď nerozhodol, vyhlásil dokazovanie za skončené, predniesli sa záverečné reči a rozhodnuté o návrhu na prerušenie konania bolo až v samotnom písomnom

vyhotovení rozsudku. Tým bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces, keď mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, pretože mu nebola daná možnosť podať opravný prostriedok proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na prerušenie konania. Pokiaľ ide o odvolací súd, jeho postupom dovolateľovi bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že odvolací súd v tak závažnej právnej veci o obmedzení jeho rodičovských práv nenariadil pojednávanie a prvostupňové rozhodnutie potvrdil bez nariadenia pojednávania aj napriek tomu, že na vady konania pred súdom prvého stupňa upozornil v odvolaní. Okrem toho vytkol, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Vo zvyšnej časti dovolania sa venoval skutkovým otázkam.

Navrhovateľka ani kolízny opatrovník maloletej sa k dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), prejednal dovolanie bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmajúc najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovení § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Nakoľko v prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (pričom v jeho výroku prípustnosť dovolania nevyslovil, ani nejde o potvrdzujúci rozsudok vo veci neplatnosti zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.), je nepochybné, že prípustnosť dovolania otca maloletej z § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nemožno vyvodiť.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.), dovolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 písm.a/ až g/ O.s.p., pričom nezistil existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonom ustanovení. Nezistil ani podmienky prípustnosti dovolania podľa § 237 písm.f/ O.s.p., na ktoré poukazoval dovolateľ.

Podľa § 237 písm.f/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom podľa cit. ustanovenia sa rozumie postup súdu, ktorým účastníkovi odňal možnosť realizovať procesné práva, ktoré mu dáva Občiansky súdny poriadok. V zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv [napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), právo byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali (§ 123 O.s.p.), na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)]. Zo spisu nevyplýva, že by súdy v prejednávanej veci v prípade otca maloletej nerešpektovali niektoré z týchto práv. K vyššie v odôvodnení tohto rozhodnutia uvedenému tvrdeniu otca, o ktoré opiera prípustnosť dovolania podľa § 237 písm.f/ O.s.p. treba uviesť, že podmienka prípustnosti dovolania podľa § 237 písm.f/ O.s.p. nie je splnená v prípade, ak sa účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom len pre časť konania do takej miery, že účastník následne mohol uplatniť svoj vplyv na výsledok konania, napríklad tým, že mohol podať proti rozsudku, ktorý mu bol doručený, odvolanie (R 39/1993) a ani nevykonanie dôkazov navrhnutých účastníkom nie je postup, ktorým súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom (R 37/1993).

V preskúmvanej veci je z obsahu spisu zrejmé, že k žiadosti o odročenie pojednávania nariadeného na 27.10.2009, ktorá žiadosť bola súdu prvého stupňa doručená 26.10.2009, bolo priložené aj lekárske potvrdenie o zdravotnom stave otca maloletej, ktorý mu neumožňoval dostaviť sa na pojednávanie. Súd prvého stupňa tejto žiadosti vyhovel

a pojednávanie odročil na 4.12.2009. O odročenie tohto pojednávania žiadal právny zástupca otca písomným podaním doručeným prvostupňovému súdu 12.11.2009, z dôvodu kolízie s iným pojednávaním na tom istom súde, o čom ako dôkaz k žiadosti pripojil druhú stranu zápisnice o pojednávaní (podľa údajov uvedených advokátom otca v jeho žiadosti, vo veci vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp.zn. 13 C 239/2009), podľa ktorej pojednávanie v tejto inej veci bolo súdom odročené na 4.12.2009 o 8:30 hod. Následne prvostupňovému súdu 4.12.2009 osobne podaným písomným podaním právny zástupca otca žiadal o ospravedlnenie neúčasti otca maloletej a o odročenie pojednávania (ktoré začalo 4.12.2009 o 9:50 hod. – pozn. dovolacieho súdu) zo zdravotných dôvodov, pričom k tejto žiadosti už ale lekárske potvrdenie nepriložil. Aj keď súd prvého stupňa uvedené žiadosti o odročenie pojednávania neakceptoval a na pojednávaní 4.12.2009 vypočul navrhovateľku a troch svedkov, pojednávanie odročil na 12.1.2010, na ktorom pojednávaní už aj za účasti otca i jeho právneho zástupcu oboznámil výpovede svedkov a priebeh dovtedajšieho dokazovania, a na ďalšom pojednávaní 5.2.2010 vypočul aj dve svedkyne z celkového počtu desať otcom navrhnutých svedkov. Z uvedeného priebehu konania je tak podľa názoru dovolacieho súdu zrejmé, že už (ešte) počas konania pred súdom prvého stupňa boli rešpektované procesné práva otca maloletej, vrátane jeho práva v zmysle ustanovenia § 123 O.s.p., hoci jeho žiadosti o odročenie pojednávania 4.12.2009 vyhovené nebolo. Takýmto postupom súdu prvého stupňa preto nebola otcovi odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p. a možnosť konať pred súdom mu nebola odňatá ani tým, že o jeho žiadosti o prerušenie konania podľa § 109 ods. 2 písm.c/ O.s.p., prednesenej jeho právnym zástupcom na pojednávaní 5.2.2010 (na ktorom súd prvého stupňa vo veci rozhodol) bolo rozhodnuté súčasne s rozhodnutím vo veci samej, pretože možnosť podať odvolanie proti takémuto rozhodnutiu mu bola zachovaná, a aj ju využil. Konečne ani postupom odvolacieho súdu, ktorý o odvolaní otca rozhodol bez nariadenia pojednávania v zmysle ustanovenia § 214 ods. 2 O.s.p., nebola otcovi postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom. Povinnosť predsedu senátu odvolacieho súdu na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadiť pojednávanie je zakotvená v ustanovení § 214 ods. 1 O.s.p. iba v prípade, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. V danej veci by tak z uvedených troch prípadov prichádzala do úvahy iba aplikácia ustanovenia § 214 ods. 1 písm.a/ O.s.p. Pokiaľ však odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že súd prvého stupňa na základe dokazovania vykonaného v potrebnom rozsahu

správne vo veci zistil skutkový stav a z tohto vyvodil aj správny právny záver, nič mu nebránilo o odvolaní rozhodnúť podľa ustanovenia § 214 ods. 2 O.s.p.

Pokiaľ dovolateľ svoje dovolanie odôvodnil aj tým, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, treba uviesť, že nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.) je prípustným dovolacím dôvodom (ktorý možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; pokiaľ nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu, a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

Keďže v danom prípade dovolanie nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné, nebola preukázaná existencia dovolateľom namietanej vady konania v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p. a neboli zistené (ani tvrdené) iné vady uvedené v § 237 O.s.p., dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie otca maloletej je neprípustné, preto ho odmietol (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm.c/ O.s.p.).

O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm.a/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. februára 2011

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová

